

ГОЈКО БОЖОВИЋ

ДОК ТОНЕМО У МРАК

МОРАЛО ЈЕ ТАКО БИТИ

Никада се није догодило,
Нисам пловио морима са затиснутим ушима,
Нисам напуштао луке не знајући где сам био,
Ни куда идем по неухватљивом хиру пловидбе,
Нисам био капетан који стрепи од мора,
Ни галиот који се радује надолазећем таласу,
Нисам био бродоломник, ни ступао на тле острва
Као да сам последњи човек који ће ту доћи,
Као да је то последња стопа земље на коју ћу стати,
Нисам скидао, ни побијао заставе на врховима
Непобедивих планина зараслих у камен и снег,
Потонулих у велике размере оштрог, игличастог ваздуха
Довољне да плућна крила разнесу у парампарчад,
Нисам био рудар, ни силазио у зацењене алвеоле земље,
Нисам био археолог који је ископину која се напокон
Докопала светлости и лица земље пребацивао из руке у руку
Као врући кромпир, беспомоћно дувајући у опрљене прсте,
Нисам био брокер на берзи, ни библиотекар у Александрији,
Ни слободан од свега падао чекајући да се отвори падобран,
Нисам посадио воћњак, ни чекао прву бербу,
Нисам претакао вино у неисцрпивим бачвама
Старијим од храста из кога су настале и трајним као земља
У коју су сада укопане, далеко од варљиве светлости,
Од сјаја који лако напушта а бесни када је напуштен,
Нисам са оцем дочекао зору на реци, у шуми, ни на њиви,
Нисам сео у транссибирску железницу која је давно

Кренула на пут, а још никада није стигла, ни са мном, ни без мене,
Нисам се окренуо око себе и на тргу се утопио у маси,
Један од многих, и непорециво сам док свет брбља и вибрира,
Док ћути када треба да говори и говори када треба да ћути,
Нисам предосетио смрт пријатеља који је седео поред мене,
А она је морала бити ту, негде поред нас,
Гнездила се за нашим столом и тражила место у гужви
Која је настала око нас, морало је тако бити,
Нипошто није могла доћи ниоткуда и казати:
„И ја сам ту, рачунајте са мном, ви који нисте
Хтели да ситничарите, па сте затурили рачуне толико
Да сам ја сада њихов глас, а ко сте ви, о томе је
Требало раније да мислите, касно је сада,
Ако разумете шта сам хтела да кажем!”

КАО ДА ЧИТА

А када му приступи,
Говорио је као да чита,
А читао је као да је то
Последњи пут:
„Не бирај своје противнике,
Него прихвати оне
Који су тебе изабрали за противника.
Не изневери њихове разлоге,
Они су изабрали и њих и тебе.
Већ гледај шта ће бити.
Помисли шта су они претрпели,
Па буди стрпљив ако су они нестрпљиви,
И буди нестрпљив када су они стрпљиви.
И радуј се ономе што ће учинити.
То ти нећеш морати да чиниш.”

ДЕЦА ПОРЕТКА

Краљеви и богови више нису
Могли да се договоре.
Краљеви с краљевима.
Богови с боговима.
Свако је вукао на своју страну.
Понашали су се као деца.
Мада је било још горе,
Јер се није очекивао долазак
Строгог оца чији ће ауторитет,
Без икакве сумње,
Без икакве милости,
Обновити поредак.

У НАЈГОРИМ ВРЕМЕНИМА

Живимо у најгорим временима.
Знам да ће се једном неко,
Најпре ће то бити неки млад и самопоуздан човек,
Насмејати над овом реченицом.
Он ће знати све о свом животу
И лако ће му бити да закључи
Да живи у најгорим од свих
Времена, данас је горе него јуче,
Али је добро како ће бити сутра,
Пад траје и ми смо се навикли на пад.
То је наше природно стање, све друго
Изазвало би панику као одметнути вирус
Чија злоба не познаје границе.
Тако мисли млади човек који се смеје у лице
Мојој реченици и који зна све о свом животу
Али не зна ништа о нашем. Зна знање,
Али знање није довољно, ништа није довољно.
Ни кап која се пресијава на сунцу, час, само час
Пре него склизне у понор недоумица.

ГОДИШЊИ ЦИКЛУСИ

Кривци ће судити по милости својој
А жртве ће пријављивати себе за све што им је учињено,
Прогонитељи ће говорити о прогону,
Лажови ће сведочити лишени заклетве,
Док ће се праведници довијати за парче хлеба
И за још један гутљај воде,
Као тркач што се бори за дах,
Као ронилац који проклиње
Заборављену и непоуздану трску
Која је настала из мочварне земље
Да би била враћена у блатњаву воду.
И још ће пријатељ бити оглашен за издају.
Јер мора бити издајника
Како се не би помутили след дана и ноћи,
Годишњи циклуси и циклуси јуначких песама.

ДОК ТОНЕМО У МРАК

Светлост гасне. И линија хоризонта постаје
Само мрак. Као да је дан постојао као
Чињеница људског живота пре неколико векова.
Звезде су се притајиле у тами. Или су већ пале
На земљу, оборене завидљивим погледима и
Одбачене због своје славе и узвишене светлости,
Тако неприродне у овим данима просечности.
Знам да је тамо, испод оног брежуљка, била
Поваљана трава, а поред самог извора дрво
Чији хлад познајем боље од већине сапутника.
Сада је све мрак. Мрак је и линија хоризонта.
И све пре и после те линије. И ја док ћутим у мраку.
Упорно гледам, широм отворених очију,
Длановима трљам очи, напрегнуто зурим у таму.
Тама, стара душебрижница, зуре у мене,
Ја зурим у таму, рекао бих, ништа се не догађа.
И све тако, док тонемо у мрак.

МОРЕ РАСТЕ

Море расте.
Колико јуче,
Пропињало се на прсте,
Данас се већ надима.
То више није сујета,
То море расте.
Земаљске реке више нису довољне.
Доносе воду, муљ и отпад.
Теку и само теку.
Носе све пред собом,
Не остављају ништа иза себе.
Али опет није довољно.
Море је немилосрдно и гладно.
Море је гладно и жедно.
Гута једну по једну реку.
Цеди их. Цеди сваку њихову кап.
Али опет није довољно.
Море расте.
Однекуд долазе воде
За које зна само море.
Сунце се повлачи
И одлази на починак,
Већ расхлађено
И већ заборавило на подне.
Али ни то није довољно.
Море расте.

ОСТРВО

Бродови долазе ретко, ветрови стално.
Пуни гнева, таласи насрћу на обалу
На којој у сваком камену
Откривају тврђаву, док у песку налазе
Пешадију жртвовану за част отаџбине.
Сунце се, као погорелац, баца у таласе
Главачке у океан урања
Одакле ће ујутру изронити
Као младо локално божанство.

РОБИНСОН

Ако си морепловац, нећеш скоро на пут.
Ако си бродоломник, не гаси ватру.
Ако си староседелац, буди Петко.
Робинсон ће свакако доћи.
Тек заједно населићете острво.
Подићи ћете колибу и на платоу
Испред ње измерити време.
И то је пункт на који ћеш се,
Пре или после, увек вратити.

ЛАЗАРЕТ

Свет је постао лазарет.
Дишемо ваздух са отпором,
С пола срца и са четврт плућа,
Опрезно, док сви страхови
Проговарају нашим гласом,
А рука се диже и пада,
Пада и диже се,
Немоћно се хватајући за кваку.
Усамљени људи од невоље
Праве ретку врлину.
Тако социјална дистанца постаје
Начин да опет буду део друштва.
Свет је постао лазарет.